

Art

GLOW ΙΟΥΛΙΟΣ 2007 38

SKG Art

Όλα όσα πρέπει να ξέρετε για την 1η Μπιενάλε
Σύγχρονης Τέχνης Θεσσαλονίκης.

ΤΗΣ ΔΡ. ΣΑΝΙΑΣ ΠΑΠΠΑ

Ο όρος Μπιενάλε (οργάνωση έκθεσης εικαστικών τεχνών ανά δύο έτη) είναι γνώριμος στις «όχθες» της διεθνούς σύγχρονης καλλιτεχνικής σκηνής. Η πιο δημοφιλής Μπιενάλε, αυτή της Βενετίας που ιδρύθηκε στις αρχές του 19ου αιώνα, αποτελεί αναμφισβήτητα ένα σημαντικό σημείο αναφοράς, ανάμεσα στην πληθώρα των εκκλιτών Μπιενάλε, που οργανώνονται σε όλα τα σημεία του πλανήτη. Πρόκειται για ένα πραγματικό «πολιτιστικό μαρθώνιο» (Σάο Πάολο, Σίδνεϋ, Βερολίνο, Λιόν, Κωνσταντινούπολη, Πεκίνο, Σεβίλλη, Τίρανα, Σεούλ κ.α.) Είκοσι μέρες, πριν εγκαινιασθεί επίσημα η 52η Μπιενάλε της Βενετίας (www.labiennale.org - 10 Ιουνίου - 21 Νοεμβρίου 2007 ελληνική εκπροσώπηση - Νίκος Αλεξίου) στη Θεσσαλονίκη εγκαινιάστηκε η 1η Μπιενάλε Σύγχρονης Τέχνης με γενικό τίτλο «Ειροτοπίες»

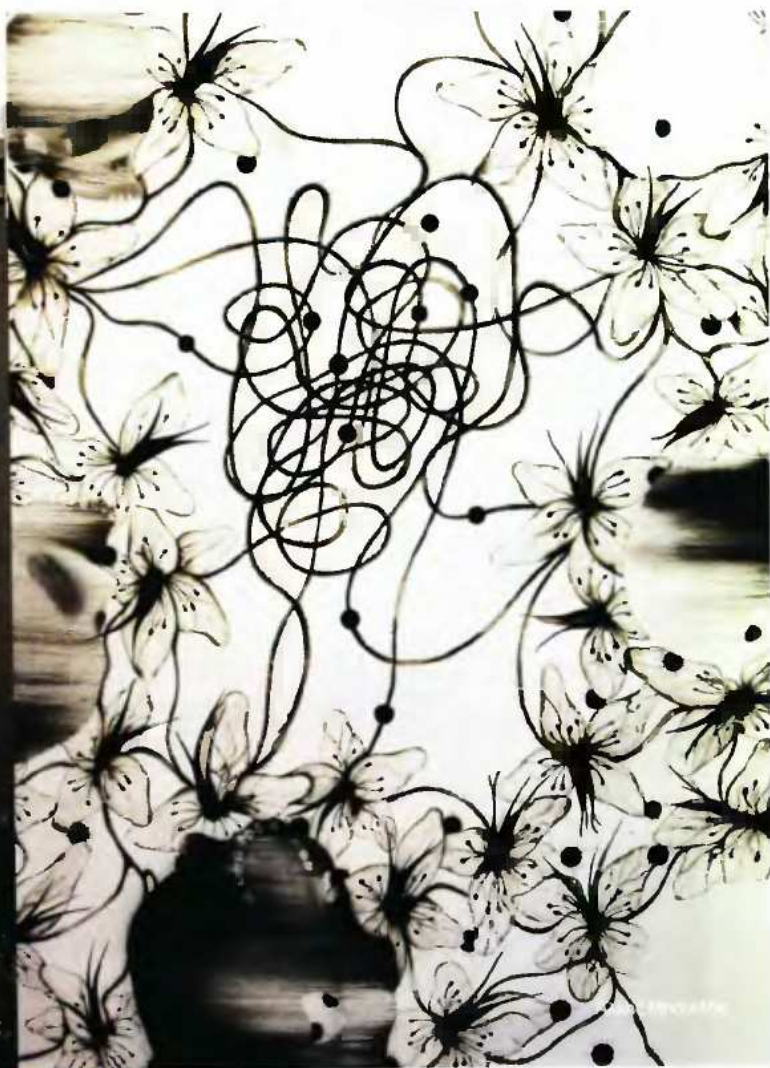
(21 Μαΐου - 30 Σεπτεμβρίου 2007). Η Μπιενάλε οργανώνεται από το κρατικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης με ειδική επιπλέον χρηματοδότηση του ΥΠΠΟ, ύψους 1 εκατομμυρίου ευρώ. 160 καλλιτέχνες από 37 χώρες (Ευρώπη, Ασία, Αφρική, Μέση Ανατολή, Ρωσία, Λατινική Αμερική) παρουσιάζονται σε 27 διαφορετικές εκθέσεις και δράσεις σε 26 χώρους της πόλης με τη συμμετοχή 25 φορέων. Ο γενικός τίτλος «Ειροτοπίες» ανήκει στο Γάλλο φιλόσοφο Μισέλ Φουκώ και προέρχεται από μια διάλεξη του 1967. Ο όρος αναφέρεται σε «άλλους» τόπους-νησίδες, όπου το άτομο υποχρεούται να ακολουθήσει ένα ιδιαίτερο σύστημα αρχών και κανόνων, ξεπερνώντας τις καθημερινές συνήθειες και ανθρώπινες λειτουργίες. Σύμφωνα με το Μισέλ Φουκώ οι τόποι αυτοί είναι το ψυχιατρείο, το νεκροτομείο, ο κήπος, η βιβλιοθήκη, το θέατρο το στρατόπεδο, η

biennále: 1

Thessaloniki biennale of Contemporary Art

Νίκος Χαραλαμπίδης

Art

GLOW ΙΟΥΛΙΟΣ 2007 40

Jan Erik Lundstrom

φυλακή, ο οίκος ανοχής, το σχολείο, το γυμναστήριο κ.α. Οι προσκεκλημένοι καλλιτέχνες, ξεπερνώντας τις παραμέτρους της εθνικότητας, της ταυτότητας ή την επιβολή ενός ειδικού εκφραστικού μέσου, προσκαλούνται να ερμηνεύσουν εκ νέου την έννοια της ετεροτοπίας μέσα από έργα-κλειδιά, τα οποία προσκαλούν όλες τις αισθήσεις του θεατή, καθώς λειτουργούν διαδραστικά. Προσεγγίζουν πολυδιάστατα τις «άλλες» ετεροτοπίες, όπως το Διαδίκτυο, την εικονική πραγματικότητα, τις νέες τεχνολογίες, το ξεπέρασμα του Μουσειακού χώρου, αυτού του λευκού θεομοθετημένου κίβου που αποτελεί επίσης μια ετεροτοπία, όπως και τον επαναπροσδιορισμό της σχέσης του κέντρου με την περιφέρεια. Η Διευθύντρια του Κρατικού Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης, Μαρία Τσαντσάνογλου, μια από τις επιμελήτριες της Μπιενάλε, προσκάλεσε το Γιαν Έρικ Λούνστορμ (Διευθυντή του BildMuseum Σύγχρονης Τέχνης του Πανεπιστημίου της Umea στη Σουηδία) και τη γλωσσολόγο και ιστορικό τέχνης Κάριν Νταβίντ, η οποία ανάμεσα σε άλλες σημαντικές διευθυντικές θέσεις, υπήρξε καλλιτεχνική διευθύντρια της διάσημης εικαστικής διοργάνωσης «Documenta X» στο Κασέλ της Γερμανίας. Στις τρεις επιμέρους ενότητες, κάθε επιμελητής αναλαμβάνει την επιλογή καλλιτεχνών από διαφορετικές γεωγραφικές περιοχές. Ο Γιαν Έρικ Λούνστορμ προτείνει καλλιτέχνες από τις χώρες της Αφρικής και της Λατινικής Αμερικής, η Καρίν Νταβίντ από τις Αραβικές χώρες και η Μαρία Τσαντσάνογλου από χώρες της Κεντρικής Ασίας και της πρώην Σοβιετικής Ένωσης.

Κάνε μια βόλτα στις όχθες της Τέχνης

Η Μπιενάλε εξαπλώνεται σε όλη την πόλη (ανατολική και δυτική Θεσσαλονίκη) κατακτά και αναδεικνύει εκθεσιακούς χώρους πολιτισμού άλλων εποχών όπως το Βυζαντινό και το Αρχαιολογικό Μουσείο. Ο θεατής μέσα από μια πολιτιστική διαδρομή ανακαλύπτει, ξαφνιάζεται, προβληματίζεται, αποδέχεται ή απορρίπτει έργα με νεότερες προτάσεις, πολυδιάστατες έννοιες και ετερόμορφα εκφραστικά μέσα (ζωγραφική, εγκαταστάσεις, βίντεο, φωτογραφία, σχέδιο, επεμβάσεις in situ σε υπαίθριους χώρους). Ένας χρήσιμος δίγλωσσος οδηγός «Ξεναγεί» το θεατή στους εκθεσιακούς χώρους στις κεντρικές και παράλληλες εκθέσεις της Μπιενάλε –στις Αποθήκες Γ και Β1 στο Λιμάνι, στο

PS. Στις αρχές της δεκαετίας του '90 η Θεσσαλονίκη οργάνωσε και φιλοξένησε με τεράστια επιτυχία και δυναμική συμμεταχή της πόλης την 1η Μπιενάλε Νέων Καλλιτεχνών της Μεσογείου, ενώ το 2004, το Κρατικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης σε συνεργασία με το Μακεδονικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης οργάνωσαν την 1η Μπιενάλε Βαλκανικών Χωρών και Χωρών Νοτιοανατολικής Ευρώπης με τίτλο "Cosmopolis. Microcosmos X Macrocosmos" (Γενική επαφία - Εκδόσεις Μιλτιάδης Μ. Παπανικολάου. Ξαθίπη Σκαρπιά- Χόπελ, Γενική επιμέλεια έκθεσης: Magda Carneci.)

Τελλόγλειο Ίδρυμα, το Βυζαντινό και Αρχαιολογικό Μουσείο, τη Μονή Λαζαριστών, το Αλατζά Ιμαρέι, το Κέντρο Χαρακτικής «Ήλιος», το Μ.Μ.Σ.Τ, τα Container και το παλιό Αντλιοστάσιο στο Λιμάνι & Παζάρ Χαμάμ. Ένας σημαντικός αριθμός παράλληλων εκδηλώσεων θα πραγματοποιηθούν μέχρι το τέλος της Μπιενάλε προσφέροντας έτσι στο θεατή τη δυνατότητα επιλογής, αλλά και την ανακάλυψη καινοτόμων αισθητικών προτάσεων δράσεων και εμειψιών. Ποιο στοιχείο διαφοροποιεί την 1η Μπιενάλε Θεσσαλονίκης σε σχέση με τις άλλες κεντρικές και περιφερειακές Μπιενάλε; Τι προσφέρει στην πόλη και στους θεατές, στους φοιτητές, στα σχολεία, στο ευρύ ανυποψίαστο κοινό; Τα ερωτήματα αυτά τέθηκαν στα πλαίσια της στρογγυλής τραπεζικής που πραγματοποιήθηκε στις 23 Μαΐου με τίτλο «Μπιενάλε Σύγχρονης Τέχνης Εξελίσσοντας τη δυναμική» με τη συμμετοχή ιστορικών και επιμελητών διεθνών εκθέσεων και Μπιενάλε Σύγχρονης Τέχνης. «Χρειαζόμαστε όσο το δυνατόν περισσότερες Μπιενάλε με έμφαση στην περιφέρεια, εφόσον οι ιστορικές Μπιενάλε δεν έχουν δικαίωμα να μονοπωλούν το ενδιαφέρον» υπογράμμισε χαρακτηριστικά ο Γιαν Έρικ Λούντοφ, ενώ αναφέρθηκε στους τρόπους συνέχισης και βιωσιμότητας της 1η Μπιενάλε Σύγχρονης Τέχνης Θεσσαλονίκης και κυρίως στην ενεργή συμμετοχή του κοινού της πόλης, εφόσον αυτή δεν πρέπει να αφορά στον περιορισμένο κύκλο των «ειδικών». Παρόλη την πληθωριστική ύλη των Μπιενάλε σε όλα τα σημεία του λιμανιού, παρατηρούμε ότι κάθε μια χαρακτηρίζεται από μια ιδιαίτερη ταυτότητα, καθώς επηρεάζεται και επηρεάζει από μια ενδογενείς παράγοντες -κοινωνικούς, οικονομικούς, πολιτισμικούς, γεω-πολιτικούς).

Η Μπιενάλε Θεσσαλονίκης σύμφωνα με τους επιμελητές φιλοδοξεί να δώσει ευκαιρία στους «μη προνομιούχους» καλλιτέχνες να επικοινωνήσουν με καλλιτέχνες που προέρχονται από χώρες «με μεγάλη κινητικότητα», και να ξεπεράσει το σύνδρομο της ανακύκλωσης της σύγχρονης τέχνης, όπως και της ξεπερασμένης έννοιας-σχέσης κέντρου-περιφέρειας. Ο Γιαν Έρικ Λούντοφ, η Κατρίν Νταβίντ και η Μαρία Τσανισάνογλου δηλώνουν αντίστοιχα «Θα ήθελα με τη συμμετοχή μου να συμβάλω στο διάλογο ανάμεσα στους "χώρους" αντίστασης και αντίθεσης και σε αυτούς του φανταστικού και της αδήλωτης διαφορετικότητας». «Θα ήθελα να εξετάσω έργα καλλιτεχνών που προτείνουν στάσεις και συμπεριφορές ενάντια στη mainstream περιγραφή, η οποία βασίζεται περισσότερο στο θέαμα και στον εντυπωσιασμό». «Θέλουμε να φτιάξουμε μια Μπιενάλε σοβαρή, όχι ένα νιαβαντούρι. Δε θέλουμε εκδηλώσεις χωρίς αντίκρισμα αλλά να θέσουμε προβληματισμούς και να ανοιχτούμε στην πόλη. Η ίδια η έννοια της Ετεροτοπίας θα μπορούσε να δώσει την άλλη διάσταση της παγκοσμιοποίησης».

Όλα αυτά τα καιρία ερωτήματα περιμένουν απαντήσεις. Κάθε Μπιενάλε δημιουργεί αντιδράσεις, σχολία, καυστικές κριτικές. Το γιγάντιο πριόνι ύψους 10 μέτρων, μια υπαίθρια εγκατάσταση του Andrei Elertov στο Λιμάνι φαίνεται να κόβει στα δυο τη θάλασσα, τον ουρανό και τη γη. Συμβολίζει τα παγκόσμια οξίσματα -θρησκευτικά, πολιτικά, πολιτισμικά- διχάζει τις γνώμες και τις απόψεις. Σας προσκαλούμε να καταθέσετε και τις δικές σας απόψεις!

Η ΔΡ. ΣΑΝΙΑ ΠΑΠΑ ΕΙΝΑΙ ΘΕΩΡΗΤΙΚΟΣ ΤΕΧΝΗΣ ΚΑΙ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΕΠΙΜΕΛΗΤΡΙΑ ΕΚΘΕΣΕΩΝ

Luis Nobre